

COPILUL ȘI VIOLENȚA

**Profesor învățământ primar Gheorghe Geanina-Maria
Școala Gimnazială „George Enescu”, Năvodari, jud. Constanța**

O privire, o vorbă, atitudinea, acțiunea... Câte dintre acestea și multe alte elemente care întrețin comunicarea dintre oameni nu ne dorim să fie plăcute, benefice, utile. Dar, din păcate, întâlnim tot mai des persoane care conferă acestor concepte inexistență, negativitate, violență.

Profund implicată în problematica educațională din România prin proiectele informatice pe care le desfășoară, școlile sunt constant preocupate de fenomenul violenței din școli, alăturându-se eforturilor tuturor celor care-și asumă dificila sarcină de a-i descoperi cauzele și a-i contracara efectele: instituțiile statului, ONG-urile, mediul de afaceri.

Acest studiu este o continuare firească și necesară a unui demers început cu mulți ani în urmă și care se subscrie misiunii declarate a școlilor de promovare constantă a educației. Acest studiu se bazează pe valori comune, pe convingerea că dialogul rațional argumentat reprezintă cel mai prețios câștig al civilizației și garanția dezvoltării armonioase a unei societăți.

„Evoluția informatică și generalizarea utilizării curente a internetului au făcut posibil accesul facil la informație pentru toate categoriile de public. Această deschidere fără precedent în România sub aspectul circulației informației nu este, însă, lipsită de riscuri. 85% dintre respondenți fac legătura între lipsă de educație și prezența violenței în școli. Ne propunem, astfel, promovarea unei educații generatoare de progres și inhibatoare a violenței. Prin studiile pe care le-am demarat, SIVECO România atrage în mod responsabil atenția asupra nevoii de discernământ în folosirea mijloacelor informatice în sistemul educațional”, declara Anca Crahmaliuc, Marketing Manager la SIVECO România.

Problema violenței a căpătat mai multă gravitate pentru societatea civilă odată cu mediatizarea ei tot mai intensă. De altfel, 79% dintre respondenții chestionarului afirma ca recepționează informații referitoare la violență în școli prin intermediul televizorului.

Conflictele din școli sunt tot mai des mediatizate în presă, la televizor, radio sau pe internet. Întrebarea foarte pertinentă pe care participanții la Forumul ARDOR și-au pus-o este cât de real este acest fenomen și dacă reprezintă cu adevărat un motiv de îngrijorare pentru întreaga societate civilă.

Studiul releva ca societatea civilă a devenit mult mai conștientă de pericolul extinderii acestui fenomen (92%), dar ca există mai multe modalități în care situațiile conflictuale pot fi combătute, iar școala - respectiv educația, este unul dintre cele mai importante.

Astfel, în mod foarte îmbucurător, peste 73% dintre ei văd în școală un mediu capabil să îndeparteze elevii de fenomenul violenței și să-i ferească de contactele cu situațiile conflictuale. „Școala ar trebui să ofere un climat psiho-social stabil, încercând să evite tensiunile de orice fel. Elevilor ar trebui să li se explice ca cel mai bun mod de rezolvare a problemelor este de a discuta, de a dezbate, și, în nici un caz, de a apela la violență”, este de părere unul dintre respondenții la studiu.

Conform rezultatelor sondajului, responsabilitatea pentru propagarea violenței, sub toate formele ei, este împartită între: strada (75%), mediul familial (54%), mass-media (23%) și școală (21%).

Între factorii care contribuie la crearea unui context favorabil violenței, cel mai vehiculat este anturajul. Sondajul releva ca, majoritar, actele de violență pot fi puse pe seama unui anturaj nepotrivit, generator de comportamente deviate.

Un alt element favorizant pentru actele de violență este lipsă de educație (85%). „Lipsă de educație generează un comportament primar, brutal, lipsit de respect și conduce la violență”, este de părere un respondent al studiului.

„În momentul în care în educația unui adolescent se găsesc lacune, acesta devine influențabil și, de cele mai multe ori, aceasta se transformă în violență. Elevii ar trebui învățați să

comunica”, considera un alt respondent în timp ce alt răspuns ne arata ca „educația permite sublimarea impulsurilor violente, conducând la însușirea unor valori umaniste”.

Rezultatele studiului indica o înclinatie sporită spre violență cu precădere în cazul elevilor provenind din medii familiale defavorizate. Comportamentul părinților are, statistic, o influență extrem de puternică asupra nivelului de agresiune manifestat de copii.

Și preocuparea specialistilor SIVECO România s-a îndreptat și spre zona de utilizare a mijloacelor de informare. În acest sens, sondajul si-a propus să surprindă opinia publicului cu privire la necesitatea folosirii mijloacelor informatice în scopul diminuării violenței.

Din acest motiv, SIVECO România trateaza responsabil orice aspect legat de combaterea violenței printr-o educație sănătoasă a tinerilor.

Întrebați cum consideră că ar trebui folosite mijloacele informatice pentru diminuarea violenței în școli, majoritatea respondenților considera ca informarea realista a elevilor îi poate ajuta pe aceștia să conștientizeze efectele negative pe care încurajarea și participarea la acest fenomen îl au asupra tuturor părților implicate și, mai ales, asupra lor.

22,22% considera ca mijloacele informatice ar trebui utilizate în așa fel încât să implice intensiv elevii în diverse proiecte și activități cu scopuri educaționale, îndepărtându-i astfel de tentațiile negative și posibil generatoare de violență.

În proporție de 19,44%, concepția în utilizarea mijloacelor informatice atribuie acestora un scop pur educativ, în vreme ce 13,89% dintre respondenți văd în ele adevărate mijloace de comunicare, educare și exprimare a personalității tinerilor.

„Expunerea la violență poate avea consecințe serioase asupra copiilor de orice vârstă. Această realitate, confirmată și de studiile realizate, reclamă o abordare cât se poate de realistă a factorilor care influențează comportamentul violent. Rezultatele obținute ne arată că școala reprezintă un mediu ce poate corecta și preveni fenomenul violenței, prin utilizarea mijloacelor informatice în scopul atragerii elevilor către educație și cultura și a îndepărtării lor de factorii posibil generatori de violență”, afirma Anca Crahmaliuc, Marketing Manager la SIVECO România.

Nu mi-am propus să prezint o serie de concepte legate de definiția acestui aspect negativ al vieții, care se numește violență, nici să fac clasificarea acesteia, nici să ofer soluții, ci aș dori să vă împărtășesc cazul unui nou elev de-al meu care pe mine m-a marcat pentru tot restul vieții și care mi-a oferit noi indicii pentru identificarea unor potențiali alți elevi violenți.

Stăteam și mă întrebam când vedeam cum se dezbate tot mai mult subiectul violenței „Cum de ar putea un copil de vârstă școlară mică să fie violent?”. Și iată că anul școlar 2008-2009 mi-a oferit posibilitatea de a coordona un colectiv de elevi care se caracterizează preponderent prin violență, de la privirile adresate între elevi, de la cuvintele adresate până la adevăratele bătăi care se încheșează între elevi. Și totuși sunt doar clasa a IV-a!

În perioada premergătoare începerii anului școlar, am purtat o serie de discuții cu anteroara învățătoare a colectivului de elevi care mi-a expus că există o serie de elevi care folosesc preponderent cuvinte ce denotă o violență verbală, dar și că sunt elevi care dau dovadă de violență fizică.

Ulterior, am aflat că colectivul de elevi se va îmbogăți cu trei elevi: un repetent și doi elevi transferați, dintre care unul va face subiectul acestui material.

Am observat că elevii își doresc în general să se facă remarcați, dar, în multe cazuri, fac acest lucru prin modalități pe care societatea le dezaprobă.

Vorbam la începutul expunerii de vorbă, atitudine, acțiune pe care le-ai considera că trebuie să fie calde, primitoare, benefice. Unul dintre elevii nou veniți, pe care îl voi numi C. D., a dorit să se facă remarcat într-un mod nepotrivit conform normelor, regulilor moralei, a bunului simț. Acest nou elev, care chiar și prin fizicul său inducea o nepotrivire într-un colectiv de elevi de clasa a IV-a, fiind foarte dezvoltat, avea să expună o latură de manifestare a existenței violenței în școală, regăsită la elevul școlar de vârstă școlară mică.

După deschiderea anului școlar, începând cu a doua zi, elevul C. D. a pus în practică un adevărat arsenal de cuvinte și atitudini imorale, nepotrivite și violente. Mă așteptam, și sincer exprim acest lucru, ca un elev nou transferat să dea dovadă de o oarecare timiditate, liniște, responsabilitate. Dar modul în care se comporta acest elev, dovedea cu totul altceva: încăpățănare, imoralitate, violență verbală și fizică.

Privirea este acel element care, se spune, exprimă cel mai bine sufletul unui om. Acest elev avea afișată tot timpul o privire înnegrită de încruntarea care îi acaparase fața. Inițial, am crezut că îl neliniștea ceva. Am încercat să aflu dacă este ceva de genul acesta, dar mi s-a spus că nu. Așa că am început să îl urmăresc cu o mare atenție. Părea că se află într-o continuă apărare. Dar de cine se apăra? Din felul în care se comporta, singurul atacator părea să fie doar el! Îi atrăgea pe colegii de clasă sau pe cei de școală foarte ușor, inițial folosind cuvinte foarte frumoase și un ton adecvat, după care sărea cu mâinile la gâtul lor, amenințându-i că el vrea să le fie prieten și, dacă nu doresc și ei, îi va bate. În alte cazuri, le adresa copiilor cuvinte imorale, trivialități, dovedind o needucare a limbajului și întărind o îndepărtare față de copii care își doreau să plece din școală.

Trebuie menționat că aceste aspecte negative ale comportamentului elevului C. D. au fost ușor asimilate și de acei elevi din clasă care dovedeau acele înclinații spre violență, dar care nu le manifestau atât de acerb ca elevul C. D.. Acest elev își manifesta intențiile violente și în afara școlii, urmărindu-și colegii și lovindu-i pe stradă.

Deși relația cu mama elevului a fost una de colaborare deosebită, toate măsurile pe care noi le-am aplicat acestui elev, atât cele prezente în diverse regulamente, cât și apelând la modelarea personalității elevului, nu păreau să dea roade. Într-un final, o parte a părinților copiilor care erau agresați în școală sau în afara ei au depus plângere la Poliție. În urma discuției cu agenții trimiși, am crezut, în naivitatea care ne caracterizează într-un grad diferit pe fiecare dintre noi, că elevul se va schimba în bine. A doua zi aveam să aflu că acest lucru nu este posibil dat fiind că, după plecarea de la școală, mai lovise doi colegi de școală.

Deși a fost o implicare generală, reprezentată de școală prin învățătoare, Consiliu de Administrație, Consiliu Profesoral, Comisia de Disciplină, Poliție și familie, nu am reușit să obținem rezultate bune.

Cu toții ne gândeam la cauzele comportamentului acestui elev. Care ar fi putut fi ele? În cazul lui, multiple și dintre cele mai negative cu puțință:

- proveniența elevului dintr-o familie destrămată, mama fiind despărțită de primul soț și locuind cu un alt bărbat, după ce, inițial, își lăsase copiii, pe C. D. și pe fratele său, să crească și să meargă la școala localității de unde provenea mama elevului C. D.. Aici, elevul a crescut alături de frații mamei lui, într-un mediu în care el era propriul stăpân. Adus la noua școală, a făcut cunoștință cu concubinul mamei care i-a asigurat un singur lucru: evacuarea din casă în cazul producerii unor probleme la școală, disciplinare sau la învățătură. Neavând cunoștință de toate cele pe care le făcea elevul C. D., fiind ascunse de mama, concubinul nu și-a exercitat acest prerogativ;

- nesupravegherea elevului cu o ritmicitate precisă: mama, fiind ospătar la un restaurant cu mulți clienți, își desfășura o activitate profesională în detrimentul celei de mamă, aplecându-și foarte puțin atenția asupra copilului, ea însăși aflând de la învățătoare despre anturajul copilului;

- antrenarea elevului în medii periculoase: nefiind suficient supravegheat, elevul „se împrietenește” cu indivizi cu vârste de peste 18 ani, aflați în atenția Poliției, indivizi despre care afirmă chiar elevul că se joacă cu ei;

- neasigurarea unui feed-back între comunicările făcute de către școală prin reprezentanții săi privind rezultatele școlare scăzute ale elevului și disciplina acestuia și reacția mamei care, inițial garantează că elevul nu va mai avea probleme cu disciplina și nici cu activitatea la ore, dar nu reușește acest lucru, elevul fiind de mult ieșit din sfera de influență a mamei;

- influența negativă a climatului familial destrămat: trăind departe de mamă, de afecțiunea acesteia, neidentificând pe nimeni ca fiind acea autoritate familială de care să asculte, elevul ignoră orice reguli, inclusiv pe cele venite din partea mamei.

Pe tot parcursul derulării evenimentelor, s-a recomandat mamei consilierea elevului de către psiholog ca urmare a faptului că școala nu dispune de un psiholog sau un consilier școlar.

Nu am dorit ca, în acest material realizat, să prezint aspecte teoretice legate de conceptul de „violență”, dat fiind că asemenea materiale abundă. Am dorit să expun, pe scurt, caracteristica violentă negativă a unui elev care este doar clasa a IV-a și al cărui viitor se află sub influențele negative scăpate de sub control și care și-au pus amprenta asupra personalității sale.